

Suomen itäraajat 1323-1812

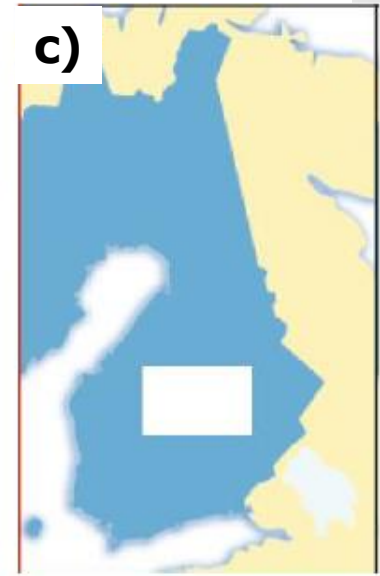
1. Täyssinän rauha

2. Haminan rauha

3. Stolbovan rauha

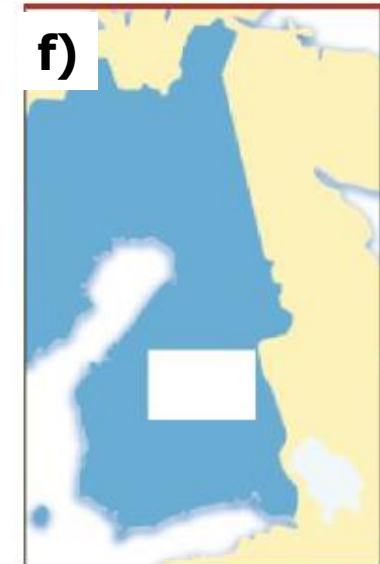
4. Pähkinäsaaren rauha

5. Uudenkaupungin rauha

6. Turun rauha

Suomen itäraajat 1323-1812

- **Mikä on oikea numero-kirjain-yhdistelmä?**
- **Vastaa:**
 - **socrative.com**
 - **Room 273010**

Suomen itäraajat 1323-1812: **1f – 2e – 3d – 4a – 5c – 6b**

1. Täyssinän rauha

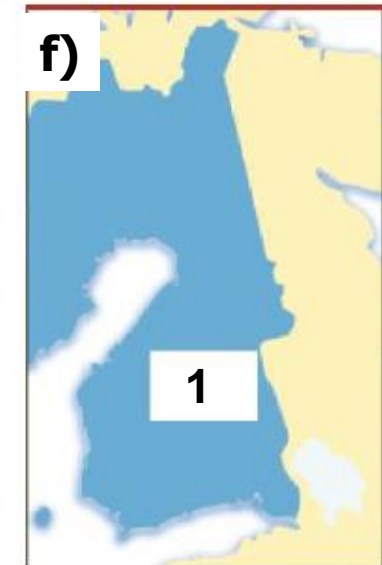
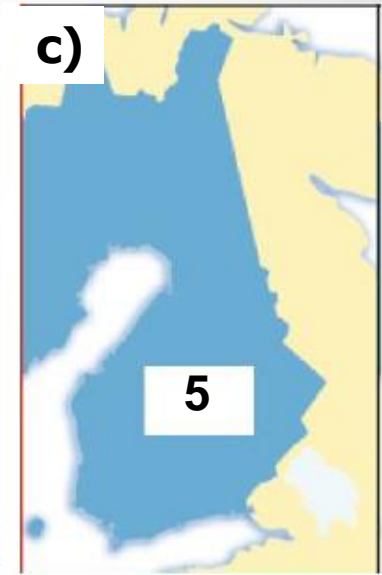
2. Haminan rauha

3. Stolbovan rauha

4. Pähkinäsaaren rauha

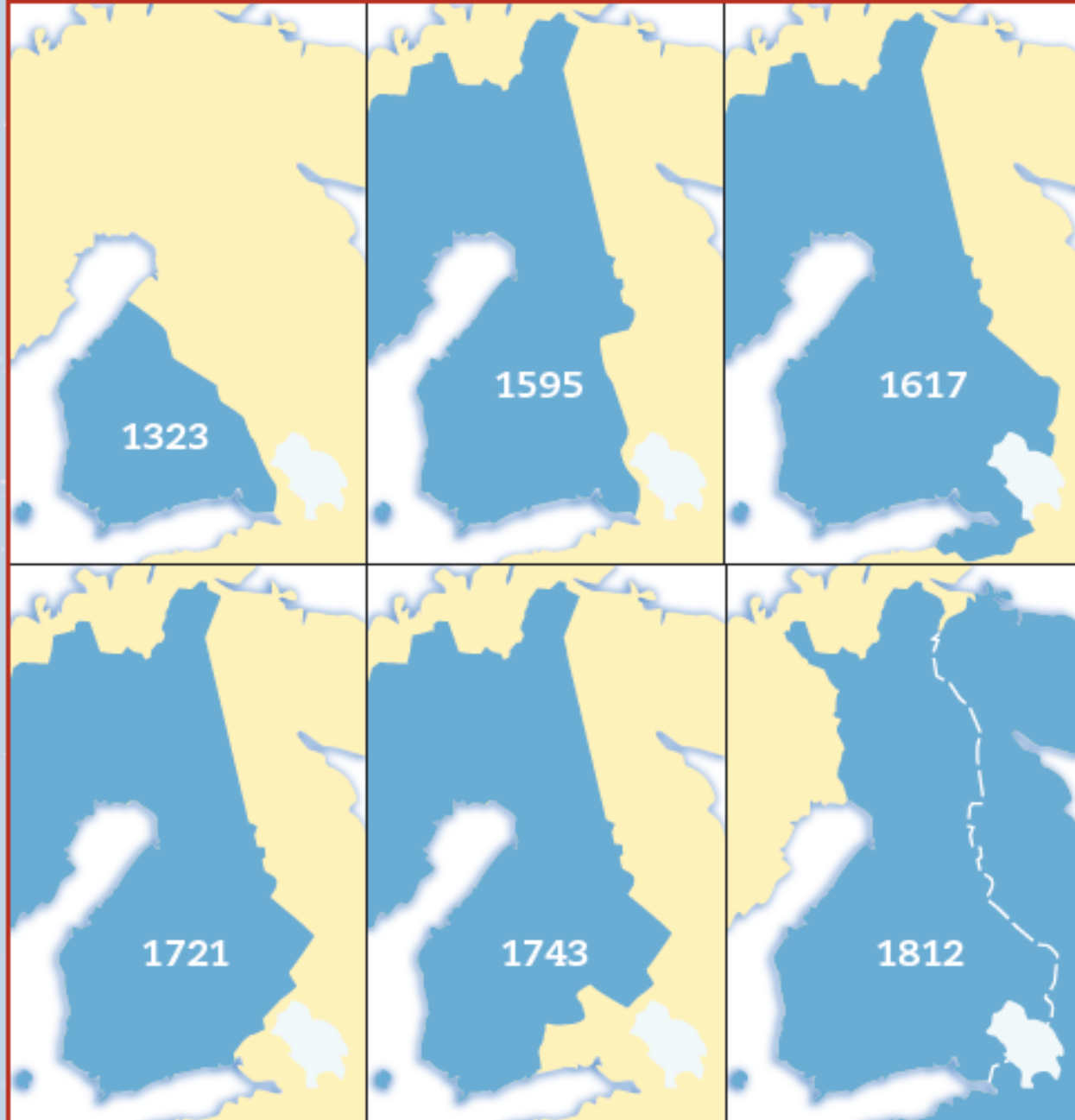
5. Uudenkaupungin rauha

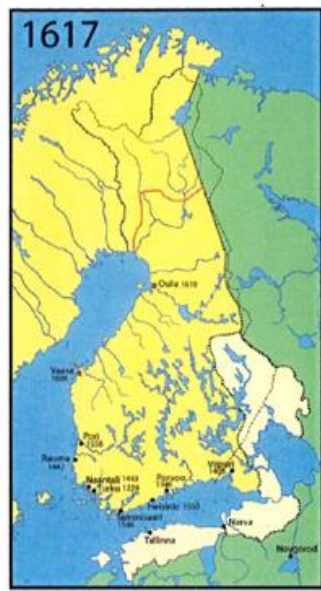
6. Turun rauha

Suomen rajat 1323–1812

1. 1323: Pähkinäsaaren rauha
2. 1595: Täyssinän rauha
3. 1617: Stolbovan rauha
4. 1721: Uudenkaupungin rauha
5. 1743: Turun rauha
6. 1812: Haminan rauha

Suomen itäraajat 1323-1812

1323: Pähkinäsaaren rauha

- Muinais-Karjala jaettiin ensimmäisen kerran Pähkinäsaaren rauhassa 1323 Novgorodin ja Ruotsin kesken.
- Pähkinäsaaren rauhan jälkeen Novgorodin ja Ruotsin välinen raja oli jyrkkä: se erotti toisistaan paitsi kaksi valtakuntaa myös kaksi uskontoa ja kaksi kulttuuria.

1595: Täyssinän rauha

- Ruotsi pyrki uudisasutuksella laajentamaan valtakunnan aluetta, joka aiheutti 25-vuotisen sodan Ruotsin ja Venäjän välille (1570-1595).
- Täyssinän rauhassa 1595 Venäjän Karjalan länsirajaa muutettiin itään päin. Raja kulki Karjalan kannaksen halki ja sitten aluksi nykyisen Pohjois-Karjalan länsirajaa pitkin, periaatteessa Jäämereen saakka.

Suomen itäraijat 1323-1812

1617: Stolbovan rauha

- **Liittyy suurvallan syntyyn. Ruotsi sai Venäjältä Inkerinmaan ja Laatokan Karjalan.** Stolbovan rauha mullisti täysin Karjalan itäryhmän asutus- ja kieliolot. Uusien vallanpitäjien harjoittama käännytystyö ja ankara verotus johtivat nopeasti siihen, että karjalaisväestöä alkoi siirtyä Venäjälle

1721: Uudenkaupungin rauha

- **Suuren Pohjan sodan lopuksi Pietari Suuri valloitti takaisin Inkerinmaan, Viipurin Karjalan ja Käkisalmen läänin.**
- Uudenkaupungin rauhassa 1721 raja siirrettiin suunnilleen sinne, missä se nykyäänkin on. Tällöin muutto Ruotsin valtakunnan puolelta keskeytyi ja rajan kaakkoispuolelle syntyi suhteellisen yhtenäinen kaakkoismurre.
- Näin ns. Vanha Suomi joutui lähes sadaksi vuodeksi eroon muusta valtakunnasta.

Suomen itäraajat 1323-1812

1743: Turun rauha

- **Taustalla Hattujen sota. Pikkuvihan jälkeisessä Turun rauhassa 1743 raja siirtyi vielä lännemmäksi, Kymijoelle ja Saimaalle, niin että Savonlinnakin joutui Venäjän puolelle.**

1812: Haminan rauha

- **Kun koko Suomi joutui Venäjän valtaan Haminan rauhassa 1809 ja sai sisäisen itsehallinnon eli autonomian, Vanha Suomi eli Viipurin ja Laatokan Karjala yhdistettiin muuhun Suomeen 1812. Raja palasi suunnilleen Stolbovan rauhan rajalle.**

Tehtävä 4.

a) Miten tulkinnat Porvoon valtiopäivistä ja autonomian synnystä ovat muuttuneet?

- 1830-l Israel Hwasser esitti tulkinnan, että Suomi syntyi Porvoon valtiopäivillä.
 - Hänen näkemyksensä ei kuitenkaan saanut aikanaan kannatusta.
- Hwasserin ajatukset saivat kannatusta 1850-luvulla, kun suomalaiset halusivat korostaa ja kehittää Suomen valtiollista asemaa.
- 1800-l lopulla ja 1900-l alussa (venäläistämiskausina) suomalaisten tulkinnaksi vakiintui käsitys, että Porvoon valtiopäivillä tehtiin valtiosopimus: Keisari tunnusti Suomen sisäisen autonomian ja valtiopäivät hyväksyi keisarin suuriruhtinaakseen.
- Vasta 1900-l loppupuolella valtiopäivät nähtiin ilman nationalistisia päämääriä ja Suomessa myönnettiin valtiopäiviin aikaisemmin liittynyt historiapolitiikka.
- **Venäläisten aikaistulkintoja pidetään nykyään perusteltuina ja keisarin puheita Porvoossa lähinnä kohteliaisuuksina.**

Tehtävä 4.

b) Miten historiapolitiikka on vaikuttanut näihin tulkintoihin?

- Kun oli tarve korostaa Suomen valtiollista asemaa, Porvoon valtiopäivät nähtiin hohdokkaana tilaisuutena, jonne kansa oli kokoontunut yhtenäisenä.
- Suomessa korostettiin myös Aleksanteri I:n lausahdusta ”Suomi on korotettu kansakunnaksi kansakuntien joukkoon”.
- Autonomian ollessa uhattuna virkamiehillä oli tarve korostaa, että autonomia perustuu sopimukseen ja lakeihin.
- **Venäläiset virkamiehet taas korostivat, etteivät Aleksanteri I:n sanat synnyttäneet Suomea eivätkä ne sido hänen seuraajiaan.**

Suomen historian kertausta n. 1150 - 1809

Siis Ruotsi(-Suomen)

Keskiaika

1500-luku

1600-luku

1700-luku

Auto-
nomia

Suomen historia pikana

n. 1150 - 1808

Siis Ruotsi(-Suomen)

Vastaukset merkkipaaluihin

1. Kivikausi n. 7000 eaa.
2. Pronssikausi n. 1500 eaa.
3. Ristiretket Suomeen v. 1150→
4. Turku ja Turun tuomiokirkko v. 1300
5. Pähkinäsaaren rauha v. 1323
6. Kalmarin Unioni v. 1397-1521
7. Kustaa Vaasa valtaan, Suomi luterilaiseksi v. 1523
8. Nuijasota v. 1596-1597
9. 25-vuotinen sota (Ruotsi/Venäjä) v. 1570-1595
10. 30-vuotinen sota ja hakkapeliitat v. 1618-1648

Vastaukset merkkipaaluihin

11. Pietari Brahe	v. 1630-1650-I
12. Turun Akatemia	v. 1640
13. Raamattu kokonaan Suomeksi	v. 1642
14. Suuret katovuodet	v. 1690
15. Suuri Pohjansota	v. 1700-1721
16. Iso viha	v. 1714-1721
17. Hattujen sota	v. 1742-1743
18. Turun rauha	v. 1743
19. Liikkalan nootti, Anjalan liitto ja Värälän rauha	v. 1788-1789
20. Suomen sota	v. 1809

Vastaukset merkkipaaluihin

1. Kivikausi n. 7000 eaa.
2. Pronssikausi n. 1500 eaa.
3. Ristiretket Suomeen v. 1150→
4. Turku ja Turun tuomiokirkko v. 1300
5. Pähkinäsaaren rauha v. 1323
6. Kalmarin Unioni v. 1397-1521
7. Kustaa Vaasa valtaan, Suomi luterilaiseksi v. 1523
8. Nuijasota v. 1596-1597
9. 25-vuotinen sota (Ruotsi/Venäjä) v. 1570-1595
10. 30-vuotinen sota ja hakkapeliitat v. 1618-1648
11. Pietari Brahe v. 1630-1650-l
12. Turun Akatemia v. 1640
13. Raamattu kokonaan Suomeksi v. 1642
14. Suuret katovuodet v. 1690
15. Suuri Pohjansota v. 1700-1721
16. Iso viha v. 1714-1721
17. Hattujen sota v. 1742-1743
18. Turun rauha v. 1743
19. Liikkalan nootti, Anjalan liitto ja Värälän rauha v. 1788-1789
20. Suomen sota v. 1809